

Økonomi-, arbejdsudbuds- og velstandsvirkninger i *Aftale om reform af professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne i Danmark*

Med *Aftale om reform af professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne i Danmark* prioriteres samlet set 1.940 mio. kr. til tiltag på det professions- og erhvervsrettede videregående uddannelsesområde ved fuld indfasning i 2032, jf. tabel 1.

Tabel 1

Økonomi i Reform af professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelserne i Danmark

Mio. kr. (2025-niveau)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2075
(1) Finansiering	270	360	570	900	1.260	1.630	1.840	1.940	2.050
Direkte provenu som følge af reformelementer ¹	-	-	20	80	330	640	780	830	850
- heraf taxameter	-	-	-	-	70	290	400	440	450
- heraf SU (efter skat og tilbageløb)	-	-	20	80	260	350	380	390	400
Midler fra Universitetsreform ²	210	220	270	270	320	550	550	550	550
Midler fra Folkeskoleaftale ³	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Midler fra SU-reformprovenu ⁴	-	-	70	150	330	390	450	450	440
Midler fra forbedret indkøb på selvejende institutioner	-	100	150	-	-	-	-	-	-
Råderumsfinansiering ⁵	-	-	10	350	220	-	-	60	160
(2) Prioriteringer på professionsbacheloruddannelsesområdet	260	300	450	640	800	1.010	1.070	1.110	1.080
Uddannelseskvalitet	210	240	320	430	530	650	670	660	670
- Undervisning af højere kvalitet ⁶	-	50	140	250	260	260	260	250	250
- Særsøilt løft af pædagoguddannelsen ⁷	70	70	70	70	90	140	140	140	140
- Særsøilt løft af socialrådgiveruddannelsen ⁷	50	50	50	50	70	100	100	100	100
- Særsøilt løft af fysioterapeut-, ergoterapeut-, ernæring og sundhed-, optometrist- og psykomotorikuddannelsen ⁷	20	20	20	20	40	70	60	60	60
- Særsøilt løft af sygeplejerskeuddannelsen ⁷	10	10	10	10	10	10	20	30	30
- Simulationsfaciliteter på sundhedsuddannelserne ⁷	60	40	20	-	-	-	-	-	-
- Styrket praktik ⁶	-	10	10	40	70	70	90	100	90
Nye uddannelsesveje	30	30	40	60	70	160	200	250	250
- Uddannelsesstilrettelæggelse ift. diverse studenterpopulationer ⁶	-	<10	<10	<10	10	20	30	40	40
- Bedre mulighed for profiler og toninger ⁶	-	<10	10	10	10	20	30	40	40
- Nye og bedre merituddannelser på velfærdsområdet og styrket meritlæruddannelse	30	30	30	30	30	70	100	130	130
- Brobygning og vejledning fra ungdomsuddannelserne ^{6,8}	-	<10	10	20	30	30	20	20	20
- Professionsbacheloruddannelser på deltid ⁶	-	-	-	-	-	10	10	10	10
Efter- og videreuddannelse	30	30	90	150	190	200	200	200	160
- Professionsmasteruddannelser	30	30	90	150	190	200	200	200	40
- Nye muligheder for fri efteruddannelse	-	-	-	-	-	-	-	<10	120
(3) Prioriteringer på erhvervsakademiuddannelsesområdet	-	20	70	160	310	450	600	630	770
Uddannelseskvalitet	-	20	60	130	250	300	260	230	230

- Undervisning af højere kvalitet ^{6,10}	-	10	40	90	210	250	220	180	180
- Styrket praktik ⁶	-	<10	10	30	50	50	50	50	50
Nye uddannelsesveje	-	10	10	20	30	100	250	310	390
- Nye treårige erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser	-	-	-	<10	10	70	210	260	340
- Uddannelseslæggelse ift. diverse studenterpopulationer ⁶	-	<10	<10	<10	<10	10	10	20	20
- Bedre mulighed for profiler og toninger ⁶	-	<10	<10	<10	<10	10	10	10	10
- Praktikum	-	<10	10	10	10	10	10	10	10
- Brobygning og vejledning fra ungdomsuddannelserne ^{6,8}	-	<10	<10	10	10	10	10	10	10
- Erhvervsakademiuddannelser på deltid ⁶	-	-	-	-	-	<10	<10	<10	<10
Efter- og videreuddannelse	-	-	-	10	30	50	90	100	150
- Nye etårige overbygningsuddannelser	-	-	-	10	30	50	90	90	130
- Nye muligheder for fri efteruddannelse	-	-	-	-	-	<10	<10	<10	30
(4) Øvrige, herunder tværgående, prioriteringer	<10	30	60	110	150	170	180	200	200
Styrket praktikindsats i kommuner og regioner	-	20	50	70	70	70	50	50	50
- Pulje til udvikling af nye praktikformater	-	20	20	-	-	-	-	-	-
- Reserve til uddannelse af flere praktikvejledere mv.	-	-	30	70	70	70	50	50	50
Styrkelse af musik i pædagoguddannelsen ⁹	-	-	10	20	20	20	20	20	20
Ramme til styrkelse af erhvervsbaserede uddannelser	-	-	10	10	10	10	10	10	10
Fremrykning af regionalt taxameter til 107 pct. til erhvervsakademier og professionshøjskoler	-	20	-	-	-	-	-	-	-
Forhøjelse af regionalt taxameter fra 107 pct. stigende til 110 pct. til erhvervsakademier og professionshøjskoler	-	-	-	-	20	20	40	60	60
Ramme til oprettelse af 100 pladser uden karens på etårige overbygningsuddannelser på deltid	-	-	-	10	20	20	20	20	30
Flere engelsksprogede uddannelsespladser	-	-	<10	<10	10	30	40	40	40
Administration i Uddannelses- og Forskningsministeriet	<10	<10	<10	<10	-	-	-	-	-
Balance (1) - (2) - (3) - (4)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Memo: Indirekte provenu fra øget arbejdsudbud sfa. reformelementer¹</i>	-	-	60	200	700	980	1.090	1.120	1.310

Anm.: Afrundet til nærmeste 10 mio. kr., hvorfor afvigelse i summen kan forekomme. Der er afsat økonomi til implementerings- og administrationsomkostninger i Uddannelses- og Forskningsministeriet svarende til tre årsværk i 2025-2028.

1) Isoleret virkning fra provenuskabende reformelementer, som vedrører, at professionsbacheloruddannelserne fremover tilrettelægges med 15 ECTS færre end i dag, at top-up-uddannelserne på erhvervsakademiområdet udfases, og at de studerende på professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser fremover færdiggør deres uddannelse en måned tidligere som følge af fremrykket studieafslutning.

2) Udmøntning af ramme til investeringer i videregående velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser og ramme til børn og unge afsat med *Afale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark* af juni 2023.

3) Udmøntning af midler til styrket meritlærerruddannelse og videreuddannelse fra *Afale om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse* af marts 2024.

4) Udmøntning af størstedelen af rammen til børn, unge og uddannelse fra SU-reformen.

5) Råderum frem til 2030, derefter inden for de finanspolitiske rammer i kommende økonomiske planer.

6) Der er tale om et konkret tværgående initiativ (eller der indgår et tværgående initiativ i den pågældende prioritering), som retter sig mod både professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelsesområdet. Fordelingen mellem de to områder tager udgangspunkt i den relative, antagne STÅ-fordeling mellem professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelsesområdet ved fuld indfasning i 2032. Fordelingen kan påvirkes af den endelige udmøntning.

7) Fordelingen af midlerne fra universitetsreformen mellem de forskellige uddannelser er illustrativt baseret på den seneste fremskrivning af aktiviteten på de enkelte uddannelser, som også ligger til grund for finansloven for 2025. I fordelingen af midlerne fra universitetsreformen er følgende velfærdsrettede uddannelser løftet til én ny takst: Socialrådgiver, fysioterapeut, ergoterapeut, ernæring og sundhed, optometrist og psykomotorik. Uddannelserne løftes samlet set til omtrent samme niveau som læreruddannelsen. Pædagoguddannelsen løftes til samme takstniveau og opnår i tillæg hertil et yderligere løft som følge af initiativet om styrkelse af musik i pædagoguddannelsen. Den endelige fordeling af midlerne vil afhænge af den konkrete udmøntning, model for indfasning samt udviklingen i aktivitetsfremskrivningen.

8) En delmængde af midlerne udmøntes som øget bevilling til Studievalg Danmark.

9) Der skal tages stilling til konkret model for udmøntning af midler til styrkelse af musik i pædagoguddannelsen.

10) Heri indgår et midlertidigt generelt kvalitetsløft på erhvervsakademiuddannelsesområdet på hhv. 30 mio. kr. i 2029, 70 mio. kr. i 2030 og 30 mio. kr. i 2031.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Prioriteringer

Ud af de samlede prioriteringer på 1.940 mio. kr. i 2032 prioriteres 1.110 mio. kr. i uddannelseskvalitet, nye uddannelsesveje og efter- og videreuddannelse på professionsbacheloruddannelsesområdet, herunder flere undervisningstimer, styrket praktik og et særskilt løft af de velfærdsrettede professionsbacheloruddannelser.

Derudover prioriteres 630 mio. kr. i uddannelseskvalitet, nye uddannelsesveje, og efter- og videreuddannelse på erhvervsakademiuddannelsesområdet, herunder til mere og bedre undervisning, nye erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser og nye etårige overbygningsuddannelser.

Endelig prioriteres 200 mio. kr. i 2032 til øvrige initiativer, som retter sig mod både professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelsesområdet, herunder til styrket praktikindsats i kommuner og regioner samt til forhøjelse af regionalt taxameter og flere engelsksprogede uddannelsespladser.

Finansiering

Der er fire centrale finansieringskilder i reformen. *For det første* udmøntes økonomiske rammer afsat med universitetsreformen, folkeskolens kvalitetsprogram og SU-reformen. Disse rammer udgør samlet 1.050 mio. kr. fuldt indfaset i 2032.

For det andet finansieres reformen delvist af råderummet frem mod 2030, dvs. inden for de nuværende finanspolitiske rammer frem mod 2030. I reformens første år fra 2027 til 2029 finansieres der samlet 580 mio. kr. af råderummet. Efter 2030 skal reformen delvist finansieres inden for de finanspolitiske rammer, der fastlægges i kommende økonomiske planer i årene, svarende til 60 mio. kr. i 2032 stigende til 160 mio. kr. i 2075.

For det tredje prioriteres 100 mio. kr. i 2026 og 150 mio. kr. i 2027 fra forbedret indkøb på selvejende institutioner.

For det fjerde geninvesteres det fulde direkte provenu fra elementer i reformen, der isoleret set er provenuskabende. Reformen indebærer, at professionsbacheloruddannelserne fremover tilrettelægges med 15 ECTS færre end i dag, at top-up-uddannelserne på erhvervsakademiområdet udfases, og at de studerende på professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser fremover får fremrykket deres studieafslutning med én måned. Disse reformelementer medfører i 2032 isoleret set et direkte provenu fra taxametre (480 mio. kr.) og SU (410 mio. kr. efter skat og tilbageløb), som geninvesteres. Mindreudgifter til SU geninvesteres fx i blandt andet uddannelseskvalitet. Det indirekte provenu fra samme reformelementer tilgår råderummet.

Arbejdsudbudsvirkning

Reformen vurderes at øge den strukturelle beskæftigelse med ca. 3.500 fuldtidspersoner i 2030 stigende til ca. 3.600 fuldtidspersoner i 2032. I 2075 vurderes reformen at øge den strukturelle beskæftigelse med ca. 4.400 fuldtidspersoner, *jf. tabel 2*.

Virkningerne følger hovedsageligt af tidligere indtræden på arbejdsmarkedet. Dels som følge af omlægning af uddannelseslandskabet på professionsbachelor- og erhvervsakademiuddannelsesområdet, der i gennemsnit medfører tilrettelæggelse af uddannelsesforløb med færre ECTS. Dels som følge af én måneds fremrykket studieafslutning.

Virkningen på det strukturelle antal ledige udgør ca. 150 helårspersoner i 2030 stigende til ca. 200 helårspersoner i 2075.

Tabel 2

Virkning på strukturel beskæftigelse og det strukturelle antal ledige

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2075
Strukturel beskæftigelse (fuldtidspersoner)	0	-100	50	600	2.550	3.500	3.550	3.600	4.400
- heraf omlægning af uddannelser på professionsbacheloruddannelsesområdet ¹⁾	0	-50	-200	-300	-350	150	750	1.000	1.500
- heraf omlægning af uddannelser på erhvervsakademiuddannelsesområdet ²⁾	0	0	0	450	1.550	1.550	1.250	1.200	1.450
- heraf fremrykket studieafslutning	0	0	250	350	1.100	1.450	1.250	1.150	1.150
- heraf flere engelsksprogede uddannelsespladser	0	0	50	150	250	300	300	300	300
Antal ledige (helårspersoner)	0	0	0	0	100	150	150	150	200

Anm.: Strukturel beskæftigelse og antal ledige er afrundet til nærmeste hele 50 personer.

1) Indeholder den samlede virkning af omlægningen af uddannelser på professionsbacheloruddannelsesområdet, herunder tilrettelæggelse af uddannelsesforløb med færre ECTS, bedre muligheder for efteruddannelse og etablering af professionsmasteruddannelser.

2) Indeholder den samlede virkning af omlægningen af uddannelser på erhvervsakademiuddannelsesområdet, herunder lukning af top-up-uddannelser, oprettelse af nye 3-årige erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser, etablering af nye 1-årige overbygningsuddannelser, bedre muligheder for efteruddannelse og etablering af praksisfagligt introduktionsprogram (praktikum) for studerende uden en erhvervsuddannelse.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Velstandsvirkning

Reformen vurderes samlet set at øge BNP med ca. 3,6 mia. kr. i 2030, *jf. tabel 3*. Virkningen følger af et øget arbejdsudbud som følge af tidligere udtræden på arbejdsmarkedet, *jf. ovenfor*.

På længere sigt er det ikke muligt at vurdere den samlede velstandsvirkning af reformen, da det ikke er muligt at vurdere de langsigtede produktivitetsvirkninger ift. de uddannelsesforløb, som tilrettelægges med færre ECTS, men med samme uddannelsesniveau, og hvor der samtidig investeres betydeligt i kvalitet. Det samme var tilfældet i vurderingen af velstandsvirkningen for omlægningen af kandidatuddannelser på 75 ECTS, *jf. for uddybende overvejelser faktaark om velstandsvirkninger af Forberedt på fremtiden I offentliggjort på Uddannelses- og Forskningsministeriets hjemmeside*.

Det bemærkes, at omlægningen af uddannelserne på professionsuddannelsesområdet med etableringen af nye professionsmasteruddannelser på 75 ECTS (niveau 7 i kvalifikationsrammen) målrettet jobfunktioner og karriereveje i velfærdsfagene samlet set vurderes at medføre flere dimittender med niveau 7 i kvalifikationsrammen (LVU) og tilsvarende færre dimittender med professionsbachelorniveau

(MVU), dvs. skift mellem uddannelsesniveauer. Den isolerede velstandsvirkning heraf vurderes at være positiv på lang sigt, svarende til knap 7 mia. kr. i 2075, som følge af en højere beregnet produktivitet for dimittender med niveau 7 i kvalifikationsrammen sammenlignet med professionsbacheloruddannede. Dette følger regneprincipper for ændringer i uddannelsesniveauer. Det bemærkes, at det beregningsteknisk lægges til grund for beregningen af velstandsvirkningen, at lønniveauet for de nye professionsmasteruddannede med niveau 7 i kvalifikationsrammen (LVU) svarer til gennemsnittet for eksisterende dimittender med en LVU.

Tilsvarende vurderes udfasningen af top-up-uddannelserne, som i dag rykker dimittender med erhvervsakademiniveau (KVU) til professionsbachelorniveau (MVU), samlet set at medføre flere dimittender med erhvervsakademiniveau (KVU) og færre dimittender med professionsbachelorniveau (MVU). Denne samlede effekt afspejler den forudsatte aktivitet. Den isolerede velstandsvirkning heraf vurderes at være negativ på lang sigt, svarende til ca. -3 mia. kr. i 2075, som følge af lavere beregnet produktivitet for dimittender fra erhvervsakademiuddannelser sammenlignet med professionsbacheloruddannelser, hvilket ligeledes følger regneprincipper for ændringer i uddannelsesniveauer.

Tabel 3**Velstandsvirkning målt ved strukturelt BNP**

Mia. kr. (2025-niveau)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2075
Omlægning af uddannelser på professionsbacheloruddannelsesområdet ¹⁾	0,0	-0,1	-0,3	-0,4	-0,3	0,2	0,9	1,2	'-'
- heraf flere dimittender med kandidatniveau (færre med professionsbachelorniveau) sfa. etablering af professionsmaster-uddannelser	0,0	-0,1	-0,3	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3	-0,2	6,8
Omlægning af uddannelser på erhvervsakademiuddannelsesområdet ²⁾	0,0	0,0	0,0	0,5	1,7	1,5	1,1	1,1	'-'
- heraf flere dimittender med erhvervsakademiniveau (færre med professionsbachelorniveau) sfa. udfasning af top-up-uddannelser ³⁾	0,0	0,0	0,0	0,5	1,6	1,5	0,8	0,6	-3,1
Ændring i studieafslutning	0,0	0,0	0,2	0,3	1,1	1,6	1,3	1,2	1,2
Flere engelsksprogede uddannelsespladser	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
I alt	0,0	-0,1	0,0	0,6	2,7	3,6	3,6	3,8	'-'

Anm.: '-' angiver, at det ikke er muligt at skønne over effekten

1) Indeholder den samlede virkning af omlægningen af uddannelser på professionsbacheloruddannelsesområdet, herunder tilrettelæggelse af uddannelsesforløb med færre ECTS, bedre muligheder for efteruddannelse og etablering af professionsmasteruddannelser.

2) Indeholder den samlede virkning af omlægningen af uddannelser på erhvervsakademiuddannelsesområdet, herunder lukning af top-up-uddannelser, oprettelse af nye 3-årige erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser, etablering af nye 1-årige overbygningsuddannelser, bedre muligheder for efteruddannelse og etablering af praksisfagligt introduktionsprogram (praktikum) for studerende uden en erhvervsuddannelse.

3) Det er beregningsmæssigt lagt til grund, at udfasningen af de nuværende 1,5-årige top-up-uddannelser vil medføre, at nogle af de dimittender, der i dag opnår professionsbachelorniveau via disse uddannelser, i fremtiden vil afslutte med en erhvervsakademiuddannelse, mens de øvrige tilgår de nye 3-årige erhvervsrettede professionsbacheloruddannelser og 1-årige overbygningsuddannelser, der kan påbegyndes efter nogle år på arbejdsmarkedet.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet.